

Minnesanteckningar från arbetsgruppen för dialog med ungdomar den 14 april

Tid: den 14 april klockan 18:00-21:00

Plats: lokal Bollmora i kommunhuset

Närvarande:

Mats Fält (M)

Nasrin Isfandary (MP)

Pål Keusch (S)

Eija Rätty (S)

Johan Ahlkvist, Verksamhetschef för grundskolan

Annika Nilsson, Rädda barnen

Inger Lundin, Tyresö fritidsgårdar

Rebecca Berlin, Sekreterare beredningen för medborgardialog och mångfald

Punkter som diskuteras på mötet

Hur arbetar elevråden?

Johan Ahlkvist som är verksamhetschef för grundskolan berättar om hur elevråden på skolorna i Tyresö arbetar.

Elevinflytande är en prioriterad fråga och elevråden är en del i elevinflytandet. Det är vanligt förekommande att elevråden arbetar med frågor som rör elevernas skolmiljö på den "lediga" tiden i skolan så som inventarier på skolgården, skolmatsfrågor, möjlighet att utveckla caféverksamhet etc.

På det stora hela arbetar elevråden på liknande sätt. Det finns 1-2 elevrådsrepresentanter per klass som träffas regelbundet med övriga elevrådsrepresentanter. Oftast finns skolledningen med, ibland finns i stället en person som har i uppgift att vara drivande från skolan med men då har den personen en tydlig kommunikation med ledningen.

Urvalsprocessen går generellt till så att klassen väljer representanter och ofta är det elever som har intresse av att påverka som väljer att ställa upp.

Johan nämner att elevinflytande är en mycket bred fråga och att elevråden bara kan ses som en del i elevinflytandet. I läroplanen finns skrivningar om att eleverna ska kunna ha elevinflytande för delar av undervisningen, eleverna ska kunna bidra gällande arbetsmetoder i undervisningen.

Elevråden i Tyresö arbetar vanligen inte med frågor som rör själva undervisningen och undervisningsmetoderna. Denna typ av elevinflytande menar Johan ska ske i klassrummet. Det är dock viktigt att ta vara på den kraft som finns i elevråden och här i Tyresö ser Johan att elevrådets roll kan utvecklas. Han nämner några områden:

Arbetsgrupper – På tidigare arbetsplatser har Johan arbetat med att skapa arbetsgrupper inom elevråd med ansvar för olika fokusområden, som eleverna själva tar fram. En metod som eventuellt skulle kunna testas framöver i Tyresö.

Arbete med likabehandlingsplanen – Elevråden kan få en större del i arbetet med den likabehandlingsplan som ska finnas på respektive skola. Elevråden skulle kunna jobba för ett systematiskt arbete med likabehandling, till exempel genom att skapa ett årshjul för aktiviteter med koppling till planen och området, i syfte att arbeta förebyggande. Ett exempel på en aktivitet som elevråden skulle kunna vara involverade i är att göra olika typer av kartläggningar t.ex. av otrygga miljöer eller normkritiskt tänkande som klasserna sedan kan arbeta med, både tillsammans i klassen och på individnivå.

Hur kan beredningen arbeta tillsammans med skolorna?

En diskussion förs kring hur beredningen kan nå skolorna och hur förvaltningen, skolorna och beredningen kan arbeta tillsammans.

Johan tar upp att ett bra forum för att nå rektorerna är rektorsgruppen och att han är öppen för att diskutera frågor och ta med dessa till rektorsgruppen för att hitta naturliga kopplingar kring hur det går att arbeta tillsammans med olika frågor. Kanske går det att arbeta tillsammans med att prioritera demokratifrågan och hitta en form och aktivitet för det. I så fall kan beredningen ha en viktig roll.

Johan tar även upp att en modell som har fungerat väl i Uppsala är ett samarbete mellan politiken och SO-lärarna. I Uppsala har det skapats ett system i undervisningen för att undersöka ämnen och frågor som politiker vill ha mer kunskap om och återkoppling kring från ungdomar. Barnombudsfunktionen som finns i Uppsala är styrande i dessa möten. Kanske skulle vi kunna testa en liknande modell i Tyresö och i så fall arbeta fram en process gemensamt och involvera lärare och elever från början. Eventuellt starta på liten nivå, t.ex. på en skola som pilotprojekt och sen sprida modellen om den upplevs fungera väl.

Vilka dialogformer föredrar ungdomar och vilka frågor intresserar sig ungdomar för?

Annika Nilsson från Rädda barnen och Inger Lundin som arbetar med Tyresö fritidsgårdar deltar och berättar om deras verksamheter och diskuterar olika dialogformer och frågor tillsammans med arbetsgruppen.

Hur arbetar Rädda Barnen och Tyresö fritidsgårdar med dialog med ungdomar i deras respektive verksamheter? Finns några exempel på lyckade projekt eller liknande när ungdomar har engagerat sig?

Goda exempel som tas upp:

- Uppsala Barnombud, hjälper till i kontakt mellan SO-lärare och finns som resurs som pratar med barn och unga (alla kan inte det).
- Haninge kommun, har appar och ungdomsråd, ungdomsrådet har varit remissinstans. Är dock främst särskilt intresserade ungdomar som nås med metoderna.
- Lunds kommun, har arbetat mycket med inflytande i förskolan, fria leken. Lund är prisade för bästa ungdomsdialog 2 år.
- Hanvikens elevråd, Hanviken har deltagit i Ung röst. Har arbetat med enkla frågor i dialog med unga, t.ex. frågor som fel på lås på toan, killar som har fotbollsplanen varje rast osv.

Fritidsgårdarnas aktiviteter

Inger tar upp att hon främst arbetar med 13-16 åringar i sina verksamheter. På fritidsgårdarna/träffpunkterna arbetar man mycket med direktdemokrati i syfte att engagera och nå snabba resultat. Fritidsgårdarna arbetar främjande istället för förebyggande, utgår inte ifrån problem utan ser möjligheter.

Det finns 4 verksamhetsställen, 2 fritidsgårdar och 2 träffpunkter. Fritidsgårdarna har mer aktiviteter. Strand och Krusboda är träffpunkter och Kringlan och Nyboda är fritidsgårdar.

Både på fritidsgårdarna/träffpunkterna och på Café Bonza, som riktar sig till unga mellan 16- 20 år, är det främst killar som deltar. Inger uppskattar att det är ca 65 procent killar och 35 procent tjejer på fritidsgårdarna/träffpunkterna och ca procent 80 procent killar och 20 procent tjejer på Café Bonza.

För tillfället genomförs en enkät tillsammans med 6 andra kommuner om hur unga upplever att de kan påverka verksamheten.

En aktivitet som Inger berättar om som brukar ske på fritidsgårdarna kallas te och låda. Det går ut på att diskutera aktuella ämnen. Alla lägger lappar med ämnen i en låda, ett ämne dras och gruppen diskuterar ämnet tillsammans över en kopp te.

Rädda Barnens aktiviteter

Annika tar upp att Rädda Barnen arbetar mycket med påverkansarbete. Organisationen har skrivit en del rapporter och genomfört enkäter, t.ex. Ung röst som Annika berättar om. Materialet kan vara bra för gruppen att ta del av och ha som underlag i arbetet med ungdomsdialog.

Rädda Barnen har haft aktiviteter i samarbete med politiker, främst inför val. Ett exempel är när ungdomar fick gå mellan olika stationer där politiker satt och ställa frågor. Från det exemplet lärde sig Rädda Barnen att tiden var för kort och att språket som politiker och unga talar ofta skiljer sig åt. Något som är viktigt att tänka på inför organisering av liknade aktiviteter. Rädda Barnen hade en moderator som deltog i syfte att styra upp diskussionerna och se till så att fokus blev på ungdomarna och deras frågor och språk.

Annikas Powerpoint-presentation som hon höll på mötet bifogas minnesanteckningarna (bilaga).

Hur kan beredningen nå de ungdomsgrupper som idag har minst kontakt med det lokala politiska systemet?

Gruppen diskuterar och Annika och Inger tar upp följande punkter som viktiga att tänka på i syfte att nå ett bra klimat för dialog med ungdomar:

- Tidigt tydliggöra syftet med dialogen- inflytande hur?
- Bjuda in till dialog på ett vis som passar unga, via deras arenor.
- Hjälpa unga vidare i det egna engagemanget även i frågor som inte rör den kommunala verksamheten, plocka upp och hjälp till att föra vidare även det som ligger utanför kommunens ansvarsområde.
- Ge återkoppling, även om det inte blir som unga ville - varför blev det inte så?
- Bättre att inte fråga än att göra fel, viktigt att tänka innan och informera kring begränsningar så att tilliten inte går förlorad.

- Besöka socioekonomiskt svaga delar eftersom att ungdomar som befinner sig där sällan ställer upp i t.ex. ungdomsråd eller engagerar sig på eget initiativ via appar.

Skolan tas upp som den bästa vägen att nå flera grupper, ca 90 procent av ungdomarna deltar på lektionerna. Båda betonar det.

Annika tar upp att det är viktigt att nå unga genom att röra sig på deras arenor, vara där ungdomarna befinner sig. Hon tipsar även om att en del unga kan gå att nå via föreningar. Ett annat tips hon tar upp är att arbeta med bättre utvärdering i socialtjänsten i syfte att fånga upp barn och ungdomar som har kontakt med socialtjänsten.

Inger berättar att frigidsgårdarna ofta har besök från ungdomar som inte är engagerade i politik, föreningsråd etc. Att gå via fritidsgårdarna är en möjlighet att möta unga som kanske annars är svåra att fånga upp. Beredningen skulle kunna delta på fritidsgårdarna i syfte att träffa ungdomar och bygga upp tillit.

Vid möten med unga kan det vara bra att ha med någon som talar ungas språk, någon som hjälper unga att hitta verktygen och att skapa ett klimat där alla kan diskutera tillsammans. Fältassistenter och fritidsledare som känner barnen skulle kunna involveras i syfte att hjälpa ungdomarna att komma till tals på sitt vis.

I möten med unga är det även viktigt att tänka på att inte själv ta upp för mycket plats och att vara tydlig. Om syftet är att det är barn och unga som ska få komma fram får inte politiker ta över pga. vilja att föra fram sitt eget budskap. Om syftet är att skapa dialog är det också centralt att se till så att alla kommer till tals.

Oavsett hur beredningen skapar kontakt är det viktigt att arbeta för att skapa en relation till unga genom möten och bygga upp tillit.

Vilka dialogformer föredrar ungdomar och varför? (t.ex. dialog via nätet, appar, strukturerade former som exempelvis ungdomsråd, fysiska möten om aktuella frågor, andra former?)

Det som tas upp som viktigast är att all dialog med ungdomar ska vara på riktigt och att det är viktigt med tydlighet och återkoppling. I all dialog med unga är det viktigt att vara tydlig med vad det är som unga kan tycka till om och hur unga faktiskt har möjlighet att påverka. Det ska också vara snabba ryck och rätt fråga. Det är ofta sakfrågor som engagerar, det som händer här och nu.

Engagemang och möjlighet till påverkan inom aktuella frågor tror både Inger och Annika kan bidra till ett större generellt intresse av att påverka. Ser ungdomar att det går att påverka på ett vis så kan intresse väckas att delta även i andra aktiviteter för att påverka.

En idé som tas upp är att skapa någon slags obunden peng för att kunna göra snabba insatser. Tar förändringar lång tid finns det stor risk att det hämmar engagemang, många unga är vana vid och vill att förändringar ska ske fort.

Oavsett former är det viktigt att tänka på att det kan ta tid att få till engagemang. Det betonas även att engagemang avtar av att fråga om ingen vill lyssna och att det därför är viktigt att tänka på att inte lova för mycket.

I de flesta fall tror både Inger och Annika på att kombinera olika metoder för dialog och anpassa metoderna efter behovet. Det betonas att unga rör sig i den digitala världen och därav kan föredra verktyg via webben men att den direkta kontakten, som inte går att få till via webben, är minst lika viktig.

Annika tar upp att den app som Haninge kommun har utvecklat och använder främst ger svar på snabba frågor. Hon menar att sådana verktyg behöver kompletteras med riktiga möten för att få till ordentligt engagemang. Sveriges ungdomsråd tar nu över Haninges app och intresserade kommuner kommer att kunna använda systemet inom kort.

Hon lyfter även problematiken att det ofta är samma elever som engagerar sig i exempelvis elevråd och ungdomsråd. Det blir då endast vissa ungdomar som kommer till tals. Viktigt att hitta former som inkluderar flera grupper och att sprida information om formerna för möjligheten till deltagande som finns.

Vilka frågor intresserar sig ungdomar främst sig för?

Områden som tas upp:

- Utemiljön och trygghet, vilka områden som är trygga och otrygga kan engagera.
- Mötesplatser, vilka typer av mötesplatser vill man ha?
- Jämställdhet, hur man behandlar varandra och vad som är ok att göra och inte.
- Boendesituationen, kanske kan intressera främst gymnasieungdomar?

Enkät

Gruppen har tidigare pratat om att skicka ut en enkät som ska riktas till både ungdomar och ett urval personer som arbetar med ungdomar i olika verksamheter. Målet med enkäten är att få reda på hur ungdomar önskar föra dialog kring sina intressen och kring olika frågor. Gruppen diskuterar vilka frågor som borde vara med i en sådan enkät.

Annika tipsar om att söka inspiration i Rädda Barnens enkät Ung röst.

Det tas upp att det är viktigt att enkäten är webbaserad, att den inte är för lång och att den måste vara enkel att besvara. Det är även viktigt att tydligt tala om syftet med enkäten, att anpassa språket och att återkoppla resultatet.

Gruppen enas om att ett bra sätt att få en hög svarsfrekvens är att göra enkäten på skoltid. Genom skolan går det också att fånga upp olika ungdomar, både unga som annars engagerar sig och unga som sällan engagerar sig.

Problematiken med att många gymnasieungdomar väljer andra gymnasium än Tyresö gymnasium tas upp men bemöts av argumentet att elever som går i skolan i andra kommuner ofta är resursstarka och kommer till tals via befintliga kanaler och därav kanske inte bör vara främsta målgrupp för enkäten?

Beslut

Gruppen beslutar att:

- En enkät ska skickas ut till ett urval elever via skolorna, både i grundskolan och på gymnasiet. I enkäten ska syftet framgå tydligt och återkoppling ska ske kring resultatet av enkäten till elever som besvarat enkäten. Enkäten ska bestå av max 8 frågor.
- Ett utkast på enkäten ska sammanställas av sekreteraren för beredningen för medborgardialog och mångfald i samarbete med kvalitetsenheten. Utkastet på enkäten ska skickas ut till alla i arbetsgruppen för synpunkter innan enkäten skickas ut till skolorna.
- Arbetsgruppen ska ha minst två möten till i höst. Ett första möte där resultatet av enkäten diskuteras och ett andra möte där beslut fattas om vilken form för dialog som gruppen ska föreslå att kommunen går vidare med.
- Datum för kommande möten ska diskuteras på beredningen i maj.